

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 25. januarja 2007*

Kazalo

I	– Sporna odločba	I - 789
	A – Omejevalni sporazum	I - 789
	B – Trajanje omejevalnega sporazuma	I - 792
	C – Izrek sporne odločbe	I - 792
II	– Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba	I - 793
III	– Postopek pred Sodiščem	I - 794
IV	– Pritožbi	I - 796
	A – Pritožbeni razlog družbe Nippon Steel: napačna uporaba prava pri določitvi zahtevanega dokaznega standarda	I - 796
	1. Trditve strank	I - 796
	2. Presoja Sodišča	I - 799
	a) Prvi del pritožbenega razloga	I - 799
	b) Drugi del pritožbenega razloga	I - 807
	c) Tretji del pritožbenega razloga	I - 808
	d) Četrty del pritožbenega razloga	I - 815

* Jezik postopka: angleščina.

B – Prvi pritožbeni razlog družbe Sumitomo: napačna uporaba prava glede udeležbe japonskih proizvajalk pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 odločbe	I - 817
1. Trditve strank	I - 817
2. Presoja Sodišča	I - 821
C – Drugi pritožbeni razlog družbe Sumitomo: predolgo trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje	I - 824
1. Trditve strank	I - 824
2. Presoja Sodišča	I - 825
V – Stroški	I - 827

V združenih zadevah C-403/04 P in C-405/04 P,

zaradi dveh pritožb na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vloženih 22. septembra 2004,

Sumitomo Metal Industries Ltd s sedežem v Tokiu (Japonska), ki jo zastopajo C. Vajda, QC, G. Sproul in S. Szlezinger, solicitors (C-403/04 P),

Nippon Steel Corp. s sedežem v Tokiu, ki jo zastopata J.-F. Bellis in K. Van Hove, odvetnika, z naslovom za vročanje v Luxembourggu (C-405/04 P),

pritožnici,

druge stranke v postopku so

JFE Engineering Corp., nekdanja NKK Corp., s sedežem v Tokiu, z naslovom za vročanje v Luxembourg,gu,

JFE Steel Corp., nekdanja Kawasaki Steel Corp., s sedežem v Tokiu, z naslovom za vročanje v Luxembourg,gu,

tožeči stranki v postopku na prvi stopnji,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata N. Khan in A. Whelan, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,gu,

tožena stranka v postopku na prvi stopnji,

Nadzorni organ EFTA,

intervenient v postopku na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schiemann in M. Ilešič
(poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 8. decembra 2005,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
12. septembra 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Družbi Sumitomo Metal Industries Ltd (v nadaljevanju: Sumitomo) (C-403/04 P) in Nippon Steel Corp. (v nadaljevanju: Nippon Steel) (C-405/04 P) s pritožbama predlagata razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji (T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, v nadaljevanju: izpodbijana sodba) v delu, ki se nanaša nanju.

- 2 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo, potem ko je zmanjšalo globi, ki sta bili pritožnicama naloženi z Odločbo Komisije 2003/382/ES z dne 8. decembra 1999 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (zadeva IV/E-1/35.860-B – Brezšivne jeklene cevi) (UL 2003, L 140, str. 1, v nadaljevanju: sporna odločba), v bistvenem delu zavrnilo ničnostni tožbi zoper to odločbo.

I – Sporna odločba

A – Omejevalni sporazum

- 3 Komisija Evropskih skupnosti je sporno odločbo naslovila na osem podjetij proizvajalcev brezšivnih jeklenih cevi. Med temi podjetji so štiri evropske družbe (v nadaljevanju: proizvajalke iz Skupnosti): Mannesmannröhren-Werke AG (v nadaljevanju: Mannesmann), Vallourec SA (v nadaljevanju: Vallourec), Corus UK Ltd (nekdanja British Steel Ltd, v nadaljevanju: Corus) in Dalmine Spa (v nadaljevanju: Dalmine). Preostale štiri naslovnice navedene odločbe so japonske družbe (v nadaljevanju: japonske proizvajalke): NKK Corp., Nippon Steel, Kawasaki Steel Corp. in Sumitomo.
- 4 Brezšivne jeklene cevi se uporabljajo v naftni in plinski industriji ter so zajete v dve veliki skupini proizvodov.
- 5 V prvo skupino sodijo cevi za sondiranje, ki se običajno imenujejo „Oil Country Tubular Goods“ ali „OCTG“. Te cevi se lahko prodajajo brez navojev („gladke cevi“) ali z navoji. Vrezovanje navojev je postopek, ki omogoča spojitve cevi OCTG. Lahko se izvaja po standardih, ki jih je izdal American Petroleum Institute (API); cevi z navoji,

ki so izdelane po tej metodi, se imenujejo cevi OCTG standard; ali izdelana po posebnih, običajno patentiranih tehnikah. Pri drugi metodi gre za navoje ali v tem primeru za „joints“ „prve kakovosti“ ali „premium“, cevi z navoji, ki so izdelani po tej metodi, se imenujejo „cevi OCTG premium“.

- 6 V drugo skupino sodijo cevi za transport nafte in plina („line pipe“), med katerimi so cevi, ki so izdelane po standardiziranih merilih, in cevi, ki so izdelane po meri za izvedbo posebnih projektov (v nadaljevanju: transportne cevi „projekt“).

- 7 Komisija se je novembra 1994 odločila izvesti preiskavo o obstoju protikonkurenčnih ravnanj pri teh proizvodih. Decembra istega leta je opravila preiskave pri več podjetjih, med njimi je bila družba Sumitomo. Med septembrom 1996 in decembrom 1997 je Komisija pri družbah Vallourec, Dalmine in Mannesmann opravila dodatne preiskave. Med preiskavo pri družbi Vallourec 17. septembra 1996 je predsednik družbe Vallourec Oil & Gas g. Verluca podal določene izjave (v nadaljevanju: izjave g. Verluce). Med preiskavo pri družbi Mannesmann aprila 1997 je tudi direktor tega podjetja, g. Becher, podal izjave (v nadaljevanju: izjave g. Becherja).

- 8 Upoštevajoč te izjave in drugih dokazov je Komisija v sporni odločbi ugotovila, da je osem družb naslovnic sklenilo sporazum, katerega cilj je bil med drugim vzajemno spoštovanje njihovih domačih trgov. V skladu s sporazumom je bilo vsaki družbi prepovedano prodajati cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“ na domačem trgu katere od drugih udeleženk sporazuma.

- 9 Sporazum naj bi bil sklenjen na sestankih med proizvajalkami iz Skupnosti in japonskimi proizvajalkami, ki so bili znani pod imenom „Evropsko-japonski klub“.

- 10 Načelo spoštovanja domačih trgov je bilo opisano z izrazom „Temeljna pravila“ („Fundamentals“). Komisija je poudarila, da so Temeljna pravila dejansko spoštovale in da je imel zadevni sporazum zato protikonkurenčne učinke na skupnem trgu.
- 11 Sporazum kot celota naj bi vseboval tri sklope, od katerih so prvi sklop zgoraj omenjena Temeljna pravila o spoštovanju domačih trgov, ki pomenijo kršitev iz člena 1 sporne odločbe, drugi sklop so določitev cen za razpisne postopke in najnižje cene za „posebne trge“ („special markets“), tretji sklop pa je razdelitev preostalih svetovnih trgov, brez Kanade in Združenih držav Amerike, po delitvenih ključih („sharing keys“).
- 12 Komisija se je glede obstoja Temeljnih pravil oprla na vrsto listinskih indecev, ki so naštetih v točkah od 62 do 67 obrazložitve sporne odločbe, in na preglednico iz njene točke 68. Iz te preglednice naj bi izhajalo, da je bil delež domače proizvajalke pri dobavi, ki so jo opravile naslovnice sporne odločbe na japonskem in domačem trgu vsake izmed štirih proizvajalk iz Skupnosti, zelo visok. Komisija iz navedenega sklepa, da so udeleženke sporazuma na splošno zares spoštovale domače trge.
- 13 Članice Evropsko-japonskega kluba naj bi se 5. novembra 1993 sestale v Tokiu, da bi s proizvajalkami iz Latinske Amerike dosegle nov sporazum o razdelitvi trgov. Vsebinska sporazuma, sprejetega ob tej priložnosti, naj bi se izražala v dokumentu, ki ga je informator, ki ni bil udeleženec tega postopka, 12. novembra 1997 predložil Komisiji, ki med drugim vsebuje „delitveni ključ“ (v nadaljevanju: dokument „Delitveni ključ“).

B – Trajanje omejevalnega sporazuma

- 14 Evropsko-japonski klub naj bi se sestajal od leta 1977 približno dvakrat na leto vse do leta 1994.
- 15 Komisija je vseeno ugotovila, da je kot začetek omejevalnega sporazuma pri določanju zneska glob treba upoštevati leto 1990, ker sta med letoma 1977 in 1990 Evropska skupnost in Japonska sklenili sporazume o prostovoljnem omejevanju izvoza. Po mnenju Komisije je kršitev prenehala v letu 1995.

C – Izrek sporne odločbe

- 16 V členu 1(1) sporne odločbe je navedeno, da je osem družb naslovnic „kršilo določbe člena 81(1) Pogodbe ES s tem, da so sodelovale [...] pri sporazumu, ki je med drugim določal spoštovanje njihovega posameznega domačega trga cevi OCTG [...] standard in brezšivnih [transportnih cevi ‚projekt‘]“.
- 17 V členu 1(2) te odločbe je navedeno, da je pri družbah Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. in NKK Corp. kršitev trajala od leta 1990 do leta 1995. Za družbo Corus pa je navedeno, da je kršitev trajala od leta 1990 do februarja 1994.

18 V skladu s členom 4 navedene odločbe „so bile zaradi kršitve, navedene v členu 1, družbam, ki so našteje v tem členu, naložene naslednje globe:

1. [Mannesmann] 13.500.000 EUR
2. Vallourec [...] 8.100.000 EUR
3. [Corus] 12.600.000 EUR
4. Dalmine [...] 10.800.000 EUR
5. Sumitomo [...] 13.500.000 EUR
6. Nippon Steel [...] 13.500.000 EUR
7. Kawasaki Steel Corp. [...] 13.500.000 EUR
8. NKK Corp. [...] 13.500.000 EUR“.

II – Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

19 V sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje je sedem od osmih družb, ki so bile sankcionirane s sporno odločbo, med njimi družbi Sumitomo in Nippon Steel., vložilo tožbe, s katerimi so vse predlagale razglasitev popolne ali delne ničnosti te odločbe, in podredno razveljavitev globe, ki jim je bila naložena, ali zmanjšanje njenega zneska.

20 Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo:

- razglasilo ničnost člena 1(2) sporne odločbe v delu, v katerem je ugotovljeno, da je kršitev, ki se tožečima strankama v navedenih zadevah očita s to določbo, obstajala pred 1. januarjem 1991 in je trajala po 30. juniju 1994;
- znesek globe, naložene vsaki tožeči stranki, določilo na 10.935.000 EUR;
- v preostalem delu tožbo zavrnilo;
- vsaki stranki naložilo plačilo lastnih stroškov.

III – Postopek pred Sodiščem

21 V pritožbi družba Sumitomo predlaga Sodišču, naj:

- v celoti ali delno razveljavi izpodbijano sodbo;
- v celoti ali delno razglasi za nične člene 1 in od 3 do 6 sporne odločbe v delu, v katerem jo zadevajo;

- če je treba, Komisiji odredi, naj ji zaradi predolgega trajanja postopka pred Sodiščem prve stopnje plača odškodnino v višini najmanj 1.012.332 EUR;
- Komisiji naloži plačilo stroškov, nastalih pred Sodiščem prve stopnje in Sodiščem.

22 V pritožbi družba Nippon Steel predlaga Sodišču, naj:

- razveljavi izpodbijano sodbo in razglasi za nično sporno odločbo v delu, v katerem jo zadevata;
- podredno, če se pritožbi ugodi le glede transportnih cevi „projekt“, za dve tretjini zmanjša globo, ki ji je bila naložena;
- Komisiji naloži plačilo stroškov, nastalih pred Sodiščem prve stopnje in pred Sodiščem.

23 Komisija predlaga Sodišču, naj pritožbi zavrne in pritožnicama naloži plačilo stroškov.

24 Pritožbi sta bili s sklepom predsednika Sodišča z dne 15. marca 2005 združeni za namene ustnega postopka in izdaje sodbe.

IV – Pritožbi

- 25 Družba Sumitomo v pritožbi uveljavlja dva pritožbena razloga v zvezi z napačno uporabo prava glede sodelovanja japonskih proizvajalk pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 odločbe, in v zvezi s predolgim trajanjem postopka pred Sodiščem prve stopnje.
- 26 Družba Nippon Steel v bistvu uveljavlja le en razveljavitveni razlog v zvezi z napačno uporabo prava pri določitvi zahtevanega dokaznega standarda.
- 27 Najprej je treba preučiti pritožbeni razlog družbe Nippon Steel.

A – Pritožbeni razlog družbe Nippon Steel: napačna uporaba prava pri določitvi zahtevanega dokaznega standarda

1. Trditve strank

- 28 Družba Nippon Steel s prvim delom pritožbenega razloga očita Sodišču prve stopnje, da je napačno uporabilo pravo s tem, ko je nepravilno presodilo pravne posledice pomanjkanja poslovnega interesa japonskih proizvajalk, da storijo zatrjevano kršitev.

- 29 Sodišče prve stopnje naj bi se nepravilno omejilo na ugotovitev, da morebitno pomanjkanje poslovnega interesa ni pomembno, če je dokazan obstoj sporazuma. Po mnenju družbe Nippon Steel okoliščina, da japonske proizvajalke predvsem zaradi obstoja trgovinskih ovir za zadevne cevi med japonskim trgom in glavnimi evropskimi trgi niso imele nobenega logičnega gospodarskega razloga za sklenitev zadrževanega sporazuma, pomeni, da bi bilo treba predložiti prepričljivejše dokaze o obstoju sporazuma, in sicer posebej natančne, logične in zanesljive indice o vseh bistvenih znakih kršitve.
- 30 Poleg tega, kadar obstaja alternativna razlaga ravnanja inkriminiranega podjetja, ki je v skladu s pravili o konkurenci, kot v tem primeru, ni mogoče sklepati o obstoju kršitve na podlagi dvoumnih dokazov. V zvezi s tem se družba Nippon Steel sklicuje na načelo domneve nedolžnosti.
- 31 Posebej je mogoče izjave podjetja, ki je obtoženo sodelovanja pri omejevalnem sporazumu, in ki jim ugovarjajo preostala, prav tako obtožena podjetja, uporabiti kot dokaze le, če so bili vsi bistveni elementi omejevalnega sporazuma ugotovljeni na podlagi dokazov, ki niso odvisni od teh izjav. V zvezi s tem družba Nippon Steel poudarja, da v konkurenčnem pravu Skupnosti, ki omogoča podjetjem, da je v zameno za sodelovanje deležno zmanjšanja globe, obstaja znatna nevarnost netočnih ali lažnih izjav.
- 32 Z drugim delom pritožbenega razloga družba Nippon Steel očita Sodišču prve stopnje, da ni priznalo, da je verjetna alternativna razlaga ravnanja obtoženega podjetja pomembna, kadar dokazi, na katere se opira Komisija, zaradi dvoumnosti terjajo razlago. Sodišče prve stopnje naj bi tako napačno uporabilo pravo glede zahtevanega dokaznega standarda in kršilo načelo domneve nedolžnosti.

- 33 S tretjim delom tega pritožbenega razloga družba Nippon Steel očita Sodišču prve stopnje, da ni upoštevalo dvoumnosti izjav g. Verluce in protislovij med temi izjavami in drugimi dokazi. Sodišče prve stopnje naj bi s tem, da tako v smislu natančnosti kot vsebine ni zahtevalo višje stopnje potrditve drugih dokazov, napačno uporabilo pravo in preprečilo popoln sodni nadzor nad resničnostjo dejstev, ki jih je ugotovila Komisija. V tej zvezi družba Nippon Steel pripominja, da je tak nadzor sodišč Skupnosti nujen, da se izpolni pogoj dostopa do neodvisnega in nepristranskega sodišča, ki ga določa člen 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP).
- 34 S četrtem delom pritožbenega razloga se očita, da naj bi Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo s tem, ko je presojlo, da so izjave g. Becherja glede zatrjevane kršitve v zvezi s transportnimi cevmi „projekt“ lahko potrjevale izjave g. Verluce, oprlo na protislovne in neustrezne razloge. Čeprav je priznalo, da lahko dokument potrjuje izjave g. Verluce le, če ni v nasprotju z njimi, naj bi Sodišče prve stopnje uporabilo drugo merilo pri izjavah g. Becherja, ki očitno nasprotujejo izjavam g. Verluce.
- 35 Komisija pripominja, da drugi in tretji del pritožbenega razloga le povzemata določene elemente njegovega prvega dela. V vsakem primeru naj bi bili ti trije deli nedopustni, ker ne morejo uspeti, ne da bi postavili pod vprašaj presojlo dejstev Sodišča prve stopnje, in ne omogočajo ugotovitve, da je to izkrivilo dokaze.
- 36 Tudi če bi bili ti deli dopustni, bi bili poleg tega očitno neutemeljeni, ker se nanašajo na dvoumnost dokazov in obstoj verjetnih alternativnih razlag teh dokazov. V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da indici, na katere se je oprla, kot so izjave g. Verluce, niso dvoumni glede bistvenih elementov kršitve in da ni bila predstavljena nobena

verjetna alternativna razlaga izrazov, ki so uporabljeni v dokumentarnih dokazilih. Komisija sklepa, da je presoja Sodišča prve stopnje o dokazih o kršitvi popolnoma v skladu s pravom.

- 37 Tudi četrti del pritožbenega razloga naj bi bil nedopusten, ker četudi bi bil utemeljen, ne more upravičiti razveljavitve izpodbijane sodbe. Sodišče prve stopnje je namreč potem, ko je v točki 333 izpodbijane sodbe menilo, da izjave g. Becherja potrjujejo izjave g. Verluce glede transportnih cevi „projekt“, v točkah 334 in 335 te sodbe navedlo, da v vsakem primeru izjave g. Verluce zadostujejo za ugotovitev, da se sporazum o razdelitvi trgov med članicami Evropsko-japonskega kluba ni nanašal le na cevi OCTG standard, ampak tudi na transportne cevi „projekt“.

2. Presoja Sodišča

a) Prvi del pritožbenega razloga

- 38 Opozoriti je treba, da Sodišče v pritožbenem postopku ni pristojno za ugotavljanje dejstev niti načeloma za presojo dokazov, ki jih je Sodišče prve stopnje sprejelo v podporo tem dejstvom. Če so bili ti dokazi pravilno pridobljeni in če so bila glede dokaznega bremena in izvedbe dokazov spoštovana splošna pravna načela in upoštevna pravila postopka, samo Sodišče prve stopnje oceni dokazno vrednost predloženih dokazov (sodba z dne 28. maja 1998 v zadevi Deere proti Komisiji, C-7/95 P, Recueil, str. I-3111, točka 22). Ta presoja torej, razen izkrivljenja dokazov, predloženih Sodišču prve stopnje, ne pomeni pravnega vprašanja, ki bi bilo kot tako predmet nadzora

Sodišča (sodbi z dne 2. marca 1994 v zadevi Hilti proti Komisiji, C-53/92 P, Recueil, str. I-667, točka 42, in z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 49).

- 39 Pristojnost Sodišča, da izvrši nadzor nad dejanskimi ugotovitvami Sodišča prve stopnje, se torej razteza predvsem na vsebinsko netočnost njegovih ugotovitev, ki izhajajo iz spisne dokumentacije, na izkrivljenje dokazov, na njihovo pravno opredelitev in na vprašanje, ali so bila spoštovana pravila o izvedbi dokazov (sodbi z dne 6. januarja 2004 v združenih zadevah BAI in Komisija proti Bayer, C-2/01 P in C-3/01 P, Recueil, str. I-23, točke 47, 61 in 117, in z dne 6. aprila 2006 v zadevi General Motors proti Komisiji, C-551/03 P, ZOdl., str. I-3173, točki 51 in 52).
- 40 Prvi del pritožbenega razloga se predvsem nanaša na vprašanje, ali bi zaradi domnevnega pomanjkanja poslovnega interesa, da storijo zatrjevano kršitev, Sodišče prve stopnje moralo oceniti dokaze na podlagi drugačnih meril, kot jih je uporabilo. V nasprotju z navedbami Komisije je ta del pritožbenega razloga dopusten. Vprašanje, ali je Sodišče prve stopnje pri preučitvi dokazov uporabilo pravilno pravno normo, je namreč pravno vprašanje.
- 41 Glede utemeljenosti tega dela pritožbenega razloga je treba preveriti točke izpodbijane sodbe, v katerih je Sodišče prve stopnje obrazložilo načeli o dokaznem bremenu in izvedbi dokazov, ki jih je uporabilo.
- 42 Sodišče prve stopnje je v točki 179 izpodbijane sodbe opozorilo na sodno prakso, v skladu s katero mora Komisija predložiti točne in skladne dokaze, da bi utemeljila trdno prepričanost, da je bila storjena kršitev. V točki 180 iste sodbe je poudarilo,

da je dovolj, da se vrsta indicev, na katere se sklicuje Komisija, kot celota ujema s to zahtevo. Dalje je Sodišče prve stopnje v točki 181 opozorilo, da iz samega besedila člena 81(1) ES izhaja, da so sporazumi med podjetji, neodvisno od njihovega učinka, prepovedani, kadar imajo protikonkurenčni namen.

- 43 Sodišče prve stopnje je iz tega v točkah 183 in 184 izpodbijane sodbe sklepalo, da trditev tožeče stranke glede neobstoja učinkov zadevnega sporazuma, četudi utemeljena, načeloma sama po sebi ne more privedi do razglasitve ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje opozorilo, da je že v sodbi z dne 15. marca 2000 v združenih zadevah Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji (T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491, točke od 1085 do 1088), presodilo, da imajo sporazumi, ki določajo spoštovanje domačih trgov, sami po sebi namen omejevati konkurenco in da spadajo v kategorijo sporazumov, ki jih člen 81(1) ES izrecno prepoveduje, ter da tega namena ne more upravičiti analiza gospodarskih okoliščin, v katere se umešča zadevno protikonkurenčno ravnanje.
- 44 Sodišče prve stopnje je v točki 185 izpodbijane sodbe presodilo, da v zvezi z obstojem kršitve ni pomembno, ali je bila sklenitev sporazuma v poslovnem interesu japonskih proizvajalk.
- 45 Kot je opozoril generalni pravobranilec v točki 190 in naslednjih sklepnih predlogov, je to sklepanje Sodišča prve stopnje v skladu s pravom. Ujema se z ustaljeno sodno prakso Sodišča (glej zlasti sodbe z dne 28. marca 1984 v združenih zadevah CRAM in Rheinzink proti Komisiji, 29/83 in 30/83, Recueil, str. 1679, točka 20; z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 123, in z dne 15. oktobra 2002 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točka 508). Trditve

družbe Nippon Steel, da bi obstoj verjetne alternativne razlage inkriminiranih ravnanj, in sicer pomanjkanje poslovnega interesa, Sodišče prve stopnje moralo privedi do tega, da naloži strožje zahteve za dokaze, ki jih je treba predložiti, so v nasprotju s to sodno prakso.

- ⁴⁶ Sodišče prve stopnje je zato pravilno ugotovilo, da če je Komisija uspela predložiti dokumentarne dokaze za zatrjevano kršitev in se ti dokazi kažejo kot zadostni za ugotovitev obstoja protikonkurenčnega sporazuma, ni treba obravnavati vprašanja, ali je obtoženo podjetje imelo poslovni interes za navedeni sporazum.
- ⁴⁷ Zlasti glede protikonkurenčnega sporazuma, ki se, kot v tem primeru, izoblikuje med sestanki konkurenčnih podjetij, je Sodišče že presodilo, da je kršitev člena 81(1) ES podana, kadar je namen teh sestankov omejevanje, preprečevanje ali izkrivljanje konkurence in s tem umetno organiziranje delovanja trga (zgoraj navedena sodba Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točki 508 in 509). V takem primeru za dokaz sodelovanja podjetja pri omejevalnem sporazumu zadošča, da Komisija izkaže, da je zadevno podjetje sodelovalo na sestankih, na katerih so bili sklenjeni protikonkurenčni sporazumi. Če je bilo sodelovanje na teh sestankih ugotovljeno, mora to podjetje predložiti indice, ki lahko dokažejo, da je bilo njegovo sodelovanje na omenjenih sestankih brez kakršnega koli protikonkurenčnega cilja, tako da izkaže, da je konkurentom pokazalo, da na teh sestankih sodeluje z drugačnim pristopom od njihovih (sodba z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točka 155, in zgoraj navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 81).
- ⁴⁸ To pravilo temelji na razlogu, da je podjetje, ki je sodelovalo na tem sestanku in ni javno zavrnilo njegove vsebine, preostalim udeležencem dalo vtis, da se strinja z njegovim izidom in se mu bo prilagodilo (zgoraj navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 82).

49 V obravnavanem primeru družba Nippon Steel ni niti formalno ugovarjala dejstvu, da je sodelovala na sestankih Evropsko-japonskega kluba, niti ni predložila dokazil za to, da je bilo njeno sodelovanje na teh sestankih brez kakršnega koli protikonkurenčnega cilja glede zaščite varstva domačih trgov.

50 V zvezi s tem Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava, ko je analiziralo razpoložljive dokumente:

„194 [...] japonske tožeče stranke ne zanikajo, da so med predstavniki japonskih in evropskih proizvajalk brezšivnih jeklenih cevi potekali sestanki [...] Poleg tega družbe JFE NKK, JFE-Kawasaki in Sumitomo ne zanikajo, da so sodelovale na teh sestankih, ampak trdijo, da edine informacije, ki jih imajo v zvezi z njimi, izvirajo iz spominov njihovih uslužbencev, ki ob upoštevanju časa, ki je pretekel od teh sestankov, niso zelo zanesljivi.

195 Družba Nippon [Steel] potrjuje, da po njenem vedenju noben od njenih sedanjih uslužbencev na teh sestankih ni sodeloval, vendar pojasnjuje, da ne more izključiti, da so nekateri od njenih nekdanjih uslužbencev na teh sestankih sodelovali. Vendar podrobno iz odgovora družbe Nippon [Steel] z dne 4. decembra 1997 na dodatna vprašanja Komisije, in sicer okoliščina, da je bil g. [X], odgovoren za izvoze jeklenih cevi, od 14. do 17. marca 1994 na službeni poti v Cannesu, podpira tezo Komisije glede sodelovanja družbe Nippon [Steel] na zadevnih sestankih, ker je eden izmed sestankov Evropsko-japonskega kluba, na katere se je skliceval g. Verluca, potekal v Cannesu 16. marca 1994 [...] V istem odgovoru družba Nippon [Steel] trdi, da ne more pojasniti namena te službene poti niti drugih službenih poti svojih uslužbencev v Firence, ker v teh dveh mestih ni imela kupcev.

196 V teh okoliščinah je Komisija pravilno ugotovila, da so japonske tožeče stranke, ki jih je v izjavi z dne 14. oktobra 1996 imenoval g. Verluca [...], skupaj z družbo Nippon [Steel], dejansko sodelovale na sestankih Evropsko-japonskega kluba, ki jih je opisal g. Verluca.

[...]

201 Glede trditve, da se sestanki Evropsko-japonskega kluba nikoli niso nanašali na trge Skupnosti, je treba navesti, da če so se, kot navaja g. Verluca, na teh sestankih obravnavali ‚pomembni dogodki, ki so prizadeli trg naftnih proizvodov (ameriški VRA, politični dogodki v ZSSR, razvoj Kitajske ...)‘, to ni razlog, da se na njih ne bi ugotovila tudi ‚uporaba zgoraj navedenih Temeljnih pravil‘. Tako iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 izhaja, da je bila uporaba Temeljnih pravil, ki pomeni zlasti, da japonske tožeče stranke spoštujejo štiri domače trge proizvajalk iz Skupnosti, eno izmed vprašanj, ki so se obravnavala na teh sestankih.

202 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je naloga Komisije, da sankcionira kršitve člena 81(1) ES, in da so sporazumi, ki ‚delijo trge in nabavne vire‘, po členu 81(1)(c) ES izrecno določeni kot prepovedani. Ta sporazum je torej že kršitev, kadar Komisija ugotovi, da je imel sporazum med podjetji, ki lahko prizadene trgovino med državami članicami, namen ali učinek razdelitve trgov Skupnosti za enega ali več proizvodov med temi podjetji.

203 Prav tako je treba navesti, da je Komisija v praksi pogosto zavezana dokazati obstoj kršitve v okoliščinah, ki so za to neugodne, ker je lahko poteklo več let od

časa nastanka dejanskega stanja kršitve, in ker več podjetij, ki so bila predmet preiskave, ni dejavno sodelovalo s Komisijo. Čeprav je potrebno, da Komisija ugotovi, ali je bil sklenjen nedopusten sporazum o razdelitvi trgov [...], bi bilo pretirano še zahtevati, naj predloži dokaz o posebnem mehanizmu, s katerim je bil ta cilj dosežen [...] Dejansko bi se podjetje, ki je odgovorno za kršitev, prelahko izognilo sankciji, če bi se lahko sklicevalo na trditev o netočnosti predloženih informacij glede izvajanja nedopustnega sporazuma, kadar sta obstoj sporazuma in njegov protikonkurenčni cilj vendarle zadostno dokazana [...]

[...]

- 205 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so izjave g.Verluce, v nasprotju s trditvijo japonskih tožečih strank, ne le zanesljive, temveč imajo tudi posebej visoko dokazno vrednost, ker so bile podane v imenu družbe Vallourec [...]

[...]

- 207 V vsakem primeru je bil g. Verluca neposredna priča dogajanja, ki ga je opisal. Komisija je [...], ne da bi ji v tej zvezi kdo ugovarjal, potrdila, da je g. Verluca kot predsednik družbe Vallourec [...] sam sodeloval na sestankih Evropsko-japonskega kluba.“

- 51 Ugotoviti je treba, da je ta presoja dokazov v skladu z ustaljeno sodno prakso. Kot je Sodišče že izpostavilo v drugih primerih, je običajno, da se srečanja v zvezi s temi ravnanji in sporazumi odvijajo tajno, najpogosteje v tretji državi, in da je dokumentacija o tem omejena na minimum. Iz tega sledi, da tudi če Komisija najde listine, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, gre običajno le za nepopolna in posamezna dokazila, tako da je treba posamezne podrobnosti pogosto rekonstruirati s sklepanjem. Zato je v večini primerov treba na obstoj ravnanja ali protikonkurenčnega sporazuma sklepati iz številnih naključij in indecev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj, v primeru, da ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi konkurenčnih pravil (zgoraj navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točke od 55 do 57).
- 52 Ker se družba Nippon Steel v okviru prvega dela pritožbenega razloga opira tudi na načelo domneve nedolžnosti, na nevarnost netočnih ali lažnih izjav obtoženega konkurenčnega podjetja, je dovolj opozoriti, kot je to storilo Sodišče prve stopnje v točkah od 177 do 179 izpodbijane sodbe, da čeprav je treba dvom razlagati v korist obtoženega podjetja, pa nič ne nasprotuje ugotovitvi o dokazani kršitvi.
- 53 Končno v spisu ni ničesar, kar bi omogočalo stališče, da naj bi Sodišče prve stopnje pri analizi in presoji dokazov izkrivilo njihov smisel ali da naj bi nepravilno ugotovilo dejansko stanje.
- 54 Iz vsega navedenega izhaja, da Sodišče prve stopnje ni napačno uporabilo prava s tem, da je uporabilo zgoraj navedena merila o dokaznem bremenu in izvedbi dokazov ter da je odločilo, da so ta merila v obravnavanem primeru izpolnjena.

55 Zato je treba prvi del pritožbenega razloga zavrnuti.

b) Drugi del pritožbenega razloga

56 Drugi del pritožbenega razloga se opira na trditev, da so dokazi dvoumni. Kot je že bilo opozorjeno v okviru obravnave prvega dela pritožbenega razloga, presoje Sodišča prve stopnje o dokazni vrednosti spisnih dokazov, ki so mu predloženi, ni mogoče izpodbijati pred Sodiščem, razen v primerih kršenja pravil glede dokaznega bremena in izvedbe dokazov ter izkrivljenja teh dokazov (glej tudi sodbi z dne 1. junija 1994 v zadevi Komisija proti Brazzelli Lualdi in drugi, C-136/92 P, Recueil, str. I-1981, točki 49 in 66, in z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Salzgitter proti Komisiji, C-182/99 P, Recueil, str. I-10761, točka 43). V obravnavanem primeru velja enako za presojo Sodišča prve stopnje, da dokazi niso bili dvoumni, ampak, nasprotno, točni in skladni za utemeljitev ugotovitve, da je bila storjena kršitev.

57 Ker družba Nippon Steel izpodbija to presojo Sodišča prve stopnje, je njeno trditev zato treba ovreči kot nedopustno.

58 Dalje je trditev družbe Nippon Steel, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da alternativna, verjetna in s pravili konkurence združljiva razlaga ravnanja japonskih proizvajalk ni bila pomembna, v bistvenem enaka trditvi, ki jo je zavrnilo v okviru prvega dela pritožbenega razloga in s katero je očitala Sodišču prve stopnje ugotovitev, da morebiten neobstoj poslovnega interesa japonskih proizvajalk, da storijo zatrjevano kršitev, ni pomemben, če je dokazan obstoj sporazuma.

59 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba drugi del pritožbenega razloga zavrnil.

c) Tretji del pritožbenega razloga

60 S tem delom pritožbenega razloga družba Nippon Steel Sodišču prve stopnje očita, da ni upoštevalo, prvič, dvoumnosti izjav g. Verluce in drugič, protislovij med temi izjavami in preostalimi dokazi, zlasti izjavami g. Becherja.

61 Ugotoviti je treba, da je g. Verluca v izjavah z dne 17. septembra 1996 priznal, da so domači trgi udeležencev sporazuma „zaščiteni“, razen eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, ki je bil „delno zaščiten“. Zadevni proizvodi iz tega sporazuma so bili, po njegovih navedbah, cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“. Glede trajanja sporazuma je izjavil, da „[s]o se te izmenjave začele po propadu trga leta 1977“ in da „so se končale malo več kot pred enim letom“. Glede praktičnih pravil sporazuma je g. Verluca pojasnil, da „so bili sestanki načeloma sklicani dvakrat na leto [...] Na teh sestankih so se obravnavali pomembni dogodki, ki so prizadeli trg naftnih proizvodov [...] Na splošno je bil ugotovljen znaten razkorak med svetovnimi kapacitetami in povpraševanjem ter uporabo prej omenjenih Temeljnih pravil“.

62 G. Verluca je na zaslišanju 18. decembra 1997 med novo preiskavo pri družbi Vallo-urec izjavil:

- „Zadevne proizvajalke Evropsko-japonskega kluba so pri mednarodnih razpisnih postopkih približen delitveni ključ spoštovale le za standardne proizvode.

- V tem okviru so bili izdelani okvirni sezname cen, ki so bili osnova za ponudbe, predložene v okviru navedenih razpisnih postopkov [...]
- Ti sezname so bili občasno posodobljeni („NL“: New List) in so posameznim proizvajalkam omogočali določitev cene, s katero so lahko uspele s ponudbo („WP“: Winning Price) [...]
- Francoski, nemški in italijanski trgi so se šteli za domače trge. [Združeno kraljevstvo] je imelo poseben status (glej mojo izjavo z dne 17.9.1996).“

63 G. Becher je izjavil:

- „Kolikor vem, [...] gre pri Temeljnih pravilih za sporazume o ceveh OCTG in transportnih ceveh ‚projekt‘, katerih namen je bila predvsem zaščita posameznih domačih trgov. To je pomenilo, da japonske proizvajalke v teh sektorjih ne bi smele prodati na evropske trge, medtem ko evropske proizvajalke svojih proizvodov ne bi smele dobavljati na Japonsko.
- Poleg teh omejevalnih sporazumov, ki so neposredno zadevali posamezne domače trge, so očitno obstajali še drugi dodatni sporazumi za druge države [...]

- Za druge trge, ki so bili predmet svetovnih razpisnih postopkov, so bile vnaprej določene posamezne dobave Japoncev in Evropejcev, ki so bile v tem času označene z besedami ‚delitveni ključ‘ (sharing key). Očitno je bil cilj ohranitev preteklih posameznih dobavnih količin [...]

⁶⁴ Glede prvega očitka v okviru tega dela pritožbenega razloga v zvezi z dvoumnostjo izjav g. Verluce zadošča ugotovitev, da je Sodišče prve stopnje navedene izjave štelo za natančen dokaz. Zlasti je v točki 193 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „pomen izraza ‚échanges‘, ki ga je g. Verluca uporabil v izjavi z dne 17. septembra 1996 [...] prikazuje [...], da so med japonskimi in evropskimi proizvajalkami jeklenih cevi obstajali stiki“, v točki 201 izpodbijane sodbe pa, da „iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 izhaja, da je bila uporaba Temeljnih pravil, ki pomeni zlasti, da japonske tožeče stranke spoštujejo štiri domače trge proizvajalk iz Skupnosti, eno izmed vprašanj, ki so se obravnavala na [sestankih Evropsko-japonskega kluba]“.

⁶⁵ Te presoje Sodišča prve stopnje o izjavah g. Verluce glede na sodno prakso, navedeno v točkah 38, 39 in 56 te sodbe, ni mogoče izpodbijati pred Sodiščem, razen v primerih kršenja pravil glede dokaznega bremena in izvedbe dokazov ter izkrivljenja teh dokazov ali nepravilno ugotovljenega dejanskega stanja. Družba Nippon Steel ni izkazala nobenega argumenta, s katerim bi dokazala, da je bilo pri zgoraj navedenih sklepih, ki jih je Sodišče prve stopnje sprejelo v zvezi z izjavami g. Verluce, nepravilno ugotovljeno dejansko stanje, da so bile te izjave izkrivljene ali da je bilo napačno uporabljeno pravo.

⁶⁶ Dalje je iz obravnave prvega dela pritožbenega razloga razvidno, da Sodišče prve stopnje pri presoji spisnih dokazov tudi ni kršilo pravil o dokaznem bremenu in izvedbi dokazov.

- 67 Iz tega sledi, da je prvi očitke v zvezi z dvoumnostjo izjav g. Verluce treba zavriniti.
- 68 Glede drugega očitka v okviru tretjega dela pritožbenega razloga je treba ugotoviti, da je Sodišče prve stopnje pri presoji dokazov upoštevalo obstoj določenih protislovij med izjavami g. Verluce in drugimi dokazi. Tako je Sodišče prve stopnje v točki 302 izpodbijane sodbe, da „[j]e res, da dejstvo, da je g. Becher zanikal obstoj notranje evropske dimenzije Temeljnih pravil v smislu obveznosti vzajemnega spoštovanja domačih trgov med evropskimi proizvajalkami, delno slabi njegovo izjavo kot dokaz, ki potrjuje izjave g. Verluce“.
- 69 Sodišče prve stopnje je dalje preverilo, ali so bile izjave g. Verluce, kljub temu protislovju, dovolj natančno potrjene z izjavami g. Becherja.
- 70 Pri tej obravnavi je Sodišče prve stopnje glede izjav g. Verluce pojasnilo:
- „219 [...] v skladu s sodno prakso Sodišča prve stopnje izjave nekega podjetja, ki je obtoženo sodelovanja pri omejevalnem sporazumu, katere točnost prereka več drugih obtoženih podjetij, ni mogoče šteti za zadosten dokaz obstoja kršitve,

ki so jo ta podjetja storila, ne da bi to potrjevali drugi dokazi [...] Tako je treba ugotoviti, da morajo izjave g. Verluce, čeprav so zanesljive, potrjevati drugi dokazi, da se ugotovi obstoj kršitve, ki jo sankcionira člen 1 izpodbijane odločbe.

- 220 Vendar je stopnja dokazanosti, ki se zahteva v tej zadevi, manjša, tako v smislu točnosti kot tudi v smislu intenzivnosti, zaradi zanesljivosti izjav g. Verluce, kot bi bila v primeru, če te ne bi bile posebej zanesljive. Tako je treba sklepati, da če bi se štel, da vrsta usklajenih dokazov potrjuje obstoj in določene posebne vidike sporazuma o razdelitvi trgov, na katerega se sklicuje g. Verluca in je naveden v členu 1 [sporne] odločbe, bi njegove izjave v tem primeru same po sebi zadoščale za dokaz o drugih vidikih [sporne] odločbe, v skladu s pravilom, ki izhaja iz sodbe [zgoraj navedena sodba Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji] (točka 1838), [...] Če dokument ni v očitnem nasprotju z izjavami g. Verluce o obstoju ali bistveni vsebini sporazuma o razdelitvi trgov, dejstvo, da vsebuje pomembne elemente sporazuma, ki jih je opisal, zadostuje za to, da se mu prizna določena vrednost potrdilnega dokaza v vrsti obremenilnih dokazov [...]"

⁷¹ Sodišče prve stopnje je glede na te preudarke analiziralo izjave g. Becherja. Glede tega dokumenta je Sodišče prve stopnje v točki 302 izpodbijane sodbe ugotovilo, da „je g. Becher nedvoumno potrdil obstoj sporazuma o razdelitvi trgov med evropskimi in japonskimi proizvajalkami cevi OCTG in transportnih cevi ‚projekt‘ [...] Tako njegova izjava podpira izjave g. Verluce glede tega vidika kršitve in s tem glede dejstva, da so bile japonske tožeče stranke udeleženke sporazuma o razdelitvi trgov, v skladu s katerim so se strinjale, da na trgih Skupnosti ne bodo tržile cevi OCTG standard

in transportnih cevi ‚projekt‘ [...] Nazadnje dokazno vrednost izjave družbe Mannesmann v tem primeru potrjuje tudi dejstvo, da podpira tudi izjave g. Verluce glede obstoja delitvenega ključa, ki se nanaša na mednarodne razpisne postopke na trgih tretjih držav [...]“.

- 72 Sodišče prve stopnje je po tej primerjalni preučitvi glavnih dokazov na podlagi meril glede dokaznega bremena in izvedbe dokazov, ki so bili obravnavani v okviru prvega dela pritožbenega razloga, sklenilo:

„332 Iz večine podatkov, ki sestavljajo omenjeno vrsto indicev, ni jasno razvidno, na katere jeklene brezšivne cevi se je ta razdelitev nanašala, vendar ni dvoma, da so bile med njimi cevi OCTG standard. Posebna sklicevanja na te proizvode v [...] dokumentu Delitveni ključ in v odgovoru družbe Mannesmann, kot tudi sklicevanja na cevi OCTG na splošno, brez drugih podrobnosti, v preostalih dokumentih, na katere se sklicuje Komisija, zadostno in jasno podpirajo izjave g. Verluce glede tega, da so se Temeljna pravila nanašala na te proizvode.

333 Kar zadeva transportne cevi ‚projekt‘, edini dokazni element, odgovor družbe Mannesmann, ki ga je podal g. Becher, nedvomno potrjuje navedbo g. Verluce, da se je nezakoniti sporazum nanašal tudi na transportne cevi ‚projekt‘. Vendar je treba zaradi posebne dokazne moči tega odgovora [...] šteti, da zadostuje za potrditev izjav g. Verluce, ki so bile glede teh proizvodov že same po sebi zelo zanesljive [...]

334 Kot je že bilo ugotovljeno, bi v primeru, če bi vrsta doslednih indicev, na katere se sklicuje Komisija, omogočala dokaz obstoja nekaterih posebnih vidikov sporazuma o razdelitvi trgov, ki ga omenja g. Verluca in je ugotovljen v členu 1 [sporne] odločbe, njegove izjave [...] same po sebi zadostovale za dokaz drugih vidikov [sporne] odločbe. Vendar je bilo že v točkah 330 in 332 zgoraj ugotovljeno, da vrsta indicev, na katere se sklicuje Komisija, v več pogledih zadostuje za potrditev izjav g. Verluce, zlasti glede cevi OCTG standard.

335 V teh okoliščinah je treba šteti, da je g. Verluca v izjavah jasno izrazil resnico in zato te izjave kot dokaz zadostujejo za ugotovitev, da se sporazum o razdelitvi domačih trgov članic Evropsko-japonskega kluba ni nanašal le na cevi OCTG standard, kot dokazuje več drugih dokaznih elementov, ampak tudi na transportne cevi ‚projekt‘. Dejansko ni nobenega razloga za domnevo, da bi g. Verluca, ki je bil z dejstvi neposredno seznanjen, podal netočne navedbe glede transportnih cevi, medtem ko drugi dokazi potrjujejo njegove navedbe glede obstoja sporazuma in njegove veljavnosti za cevi OCTG standard.“

73 V nasprotju s trditvami družbe Nippon Steel iz teh izsekov izpodbijane sodbe izhaja, da je Sodišče prve stopnje izvedlo popoln sodni nadzor nad resničnostjo dejstev, ki jih je ugotovila Komisija. Poleg tega je pretehtalo protislovja in skladnosti med izjavami g. Verluce in izjavami g. Becherja ter pravilno sklepalo, da izjave g. Becherja podpirajo izjave g. Verluce glede obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 sporne odločbe.

74 Sodišču prve stopnje tudi ni mogoče očitati, da je zahtevalo prenizko stopnjo potrditve. V zvezi s tem zadošča ugotovitev, da razlogovanje Sodišča prve stopnje nikakor ne odstopa od meril, ki veljajo glede dokaznega bremena in izvedbe dokazov, kot so opredeljeni v točkah od 42 do 48 in 51 te sodbe.

75 Zato je tudi drugi očitek v okviru tretjega dela pritožbenega razloga neutemeljen.

76 Tretji del pritožbenega razloga je torej treba zavriniti.

d) Četrty del pritožbenega razloga

77 V zvezi s četrtyim delom pritožbenega razloga je treba najprej opozoriti, da vprašanje, ali je obrazložitev sodbe Sodišča prve stopnje protislovna ali pomanjkljiva, pomeni pravno vprašanje, ki se kot tako sme uveljavljati v okviru pritožbe (sodbi z dne 7. maja 1998 v zadevi Somaco proti Komisiji, C-401/96 P, Recueil, str. I-2587, točka 53, in z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 25). Ta del pritožbenega razloga je torej dopusten.

78 Da bi odgovorili na trditve družbe Nippon Steel, je treba preveriti, ali presoja Sodišča prve stopnje, da izjave g. Becherja podpirajo izjave g. Verluce glede na kršitev v zvezi z transportnimi cevmi „projekt“, temelji na zadostni in skladni obrazložitvi.

79 Kot je Sodišče prve stopnje ugotovilo v točki 290 izpodbijane sodbe, je g. Becher odgovoril inšpektorjem Komisije, da so Temeljna pravila zadevala cevi OCTG in transportne cevi „projekt“. Tako iz te ugotovitve Sodišča prve stopnje kot iz samih besedil izjav g. Verluce in g. Becherja, navedenih v točkah od 61 do 63 te sodbe, je razvidno, da so te izjave usklajene glede stvarnega področja veljave kršitve. Dejstvo, da je g. Becher potrdil, da je bilo njegovo podjetje vpleteno v sporazum o razdelitvi trgov, ki se je nanašal tudi na transportne cevi „projekt“, je lahko pomenilo zadosten razlog za Sodišče prve stopnje, da njegov odgovor v delu, v katerem se nanaša na navedene cevi, šteje za potrditev izjav g. Verluce z dne 17. septembra 1996, v skladu s katerimi je sporazum zadeval cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“.

80 Iz tega sledi, da obrazložitve izpodbijane sodbe ni mogoče označiti kot protislovne ali nezadostne.

81 Ker družba Nippon Steel v okviru tega četrtega dela pritožbenega razloga očita Sodišču prve stopnje, da je pravno nepravilno uporabilo pravila o izvedbi dokazov, zadošča ugotovitev, da s svojimi trditvami v bistvu ponavlja trditev, ki jo je razvila v okviru drugih, v celoti neutemeljenih, delov pritožbenega razloga.

82 S četrtem delom pritožbenega razloga zato ni mogoče uspeti.

83 Tako je pritožbeni razlog treba v celoti zavrniti.

84 Iz vsega navedenega izhaja, da se pritožba družbe Nippon Steel zavrne.

B – Prvi pritožbeni razlog družbe Sumitomo: napačna uporaba prava glede udeležbe japonskih proizvajalk pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 odločbe

1. Trditve strank

85 Po mnenju družbe Sumitomo je Sodišče prve stopnje večkrat napačno uporabilo pravo, ko je sklepalo, da so japonske proizvajalke sodelovale pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 sporne odločbe, tako v zvezi s cevmi OCTG standard kot transportnimi cevmi „projekt“.

86 V zvezi s tem družba Sumitomo povzema trditve, ki jih je družba Nippon Steel navedla v pritožbi, in jim dodaja posebne navedbe v zvezi s transportnimi cevmi „projekt“.

- 87 Sodišče prve stopnje naj bi izkrivilo dokaze, ki jih je predložil g. Becher. Poleg tega naj bi pravno napačno opredelilo te dokaze, protislovno in pomanjkljivo obrazložilo uporabo izjav g. Verluce in g. Becherja ter prevalilo dokazno breme.
- 88 Glede izjav g. Becherja družba Sumitomo najprej zatrjuje, da je Sodišče prve stopnje z ugotovitvijo, da jasno potrjujejo obstoj sporazuma o razdelitvi trgov glede transportnih cevi „projekt“, tem izjavam pripisalo neustrezno dokazno vrednost. Sodišče prve stopnje bi moralo upoštevati dejstvo, da je g. Becher pojasnil, da se je navezoval na dejstva, ki so nastala, še preden je postal direktor družbe Mannesmann. Dalje naj bi iz samih besed g. Becherja izhajalo, da je izrazil dvome o informacijah, ki so mu bile predložene.
- 89 Nadaljnjo napako naj bi Sodišče prve stopnje storilo s tem, ko je izjave g. Becherja opredelilo kot zanesljiv dokaz, ki podpira izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, kljub dejstvu, da je Sodišče prve stopnje priznalo, da je g. Becher pomotoma zanikal medevropski vidik Temeljnih pravil. Glede na ugotovitev, da so bile izjave g. Becherja v pomembnem delu vsebinsko napačne, Sodišče prve stopnje ne bi smelo uporabiti določenih drugih elementov teh izjav, da je podkrepilo izjave g. Verluce.
- 90 Družba Sumitomo dalje meni, da je Sodišče prve stopnje kršilo pravila o izvedbi dokazov, ker je v točki 336 izpodbijane sodbe presodilo, da „tudi če bi japonske tožeče stranke podvomile glede posebnih proizvodov, ki so zajeti v sporazumu, sankcioniranem v členu 1 izpodbijane odločbe, kar ni bilo dokazano, je treba poudariti, da če bi bilo iz izpodbijane odločbe kot celote razvidno, da se je ugotovljena kršitev nanašala na posebno vrsto proizvodov, in bi bili predloženi dokazi v tem smislu, dejstvo, da v tej odločbi ni natančnega in izčrpnega seznama vseh vrst proizvodov, ki jih pokriva

kršitev, samo po sebi ne bi zadostovalo za utemeljitev razglasitve njene ničnosti (glej po analogiji v okviru tožbenega razloga neobrazložitve sodbo [z dne 14. maja 1998 v zadevi Gruber + Weber proti Komisiji, T-310/94, Recueil, str. II-1043], točka 214) [...]“. Sodišče prve stopnje naj bi s sprejetjem tega sklepanja v podporo svoji tezi, da je Komisija dokazala kršitev v zvezi z transportnimi cevmi „projekt“, prevailo dokazno breme.

- 91 Glede izjav g. Verluce družba Sumitomo izpodbija sklepanje Sodišča prve stopnje v točkah 219 in 220 izpodbijane sodbe, citirano v točki 70 te sodbe, ker naj bi bilo iz njega mogoče razbrati, da bi se le na podlagi izjav g. Verluce lahko potrdilo, da se očitana ravnanja japonskih proizvajalk nanašajo tudi na transportne cevi „projekt“. Stališče, ki ga je Sodišče prve stopnje zavzelo v točki 220 izpodbijane sodbe glede zanesljivosti izjav g. Verluce, naj bi bilo v vsakem primeru izpodbojno, ker je Sodišče prve stopnje v točkah od 281 do 284 in 349 iste sodbe izrecno ugotovilo, da te izjave vsebujejo napake in niso natančne. Ker je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da sporočila g. Verluce v določenih točkah niso bila zanesljiva, ni bilo utemeljeno slediti drugemu pristopu pri drugi točki, glede katere bi prav tako lahko obstajal resen dvom.
- 92 Nazadnje družba Sumitomo navaja, da je Sodišče prve stopnje napačno uporabilo pravo, ker je priznalo obstoj kršitve člena 81(1) ES pri transportnih ceveh „projekt“, čeprav glede na razpoložljive dokaze ni mogla navesti datumov začetka in konca te kršitve.

- 93 Komisija najprej zatrjuje, da družba Sumitomo ne more razširiti obsega svoje pritožbe s tem, da povzame trditve iz vlog družbe Nippon Steel. Pritožba družbe Sumitomo naj bi bila zato nedopustna v delu, v katerem zadeva cevi OCTG standard in se opira na trditve družbe Nippon Steel o transportnih ceveh „projekt“.
- 94 Dalje Komisija navaja, da trditve družbe Sumitomo kvečjemu izkazujejo, da bi bila druga presoja dokazov verjetna. Vendar naj to ne bi zadoščalo za podlago za pritožbo, ker družba Sumitomo ni uspela ovreči treh temeljnih razlogov izpodbijane sodbe, v skladu s katerimi so bile izjave g. Verluce same po sebi zadosten dokaz, dejstvo, da ni drugih posebnih dokazov v zvezi s transportnimi cevmi „projekt“, pa v ničemer ne spreminja ugotovitve o kršitvi in izjave g. Verluce so potrjevale izjave g. Becherja.
- 95 Komisija poudarja, da družba Sumitomo ni izpodbijala določenih ugotovitev Sodišča prve stopnje, ki same po sebi zadostujejo za potrditev kršitve. Pritožba naj bi bila zato neučinkovita. Prav tako naj bi bila nedopustna, ker se trditve družbe Sumitomo v bistvenem nanašajo le na presojo dejstev. Predvsem naj kritike družbe Sumitomo na ugotovitev zanesljivosti izjav g. Verluce ne bi vsebovale nobene pravne napake.
- 96 V vsakem primeru naj Sodišče prve stopnje ne bi niti izkrivilo dokazov niti prevalilo dokaznega bremena.

⁹⁷ Komisija končno ugotavlja, da navedbo družbe Sumitomo, da naj bi izpodbijana sodba temeljila na protislovnih in pomanjkljivih razlogih, podpira le splošno napotilo na prejšnje točke pritožbe in jo je treba iz tega razloga zavriniti.

2. Presoja Sodišča

⁹⁸ Najprej je treba ugotoviti, da ni treba odločiti o vprašanju, ali je družba Sumitomo smela povzeti trditve iz vlog družbe Nippon Steel. Kot je že bilo prej odločeno, je utemeljitev, ki jo je predložila družba Nippon Steel, v vsakem primeru neutemeljena.

⁹⁹ Glede utemeljitve, predstavljene v vlogah družbe Sumitomo, je treba ugotoviti, da želi predvsem omajati dokazno vrednost, ki jo je Sodišče prve stopnje priznalo izjavam g. Verluce in g. Becherja, s trditvami, ki naj bi izkazale, da te izjave niso zanesljive oziroma so vsaj manj verodostojne, kot je presodilo Sodišče prve stopnje.

¹⁰⁰ Kot je generalni pravobranilec opozoril v točkah od 88 do 92 sklepnih predlogov in kot izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 56 te sodbe, so te trditve dopustne le, če ne pomenijo prikritega sredstva za to, da se zagotovi, da Sodišče ponovno preveri dejstva.

- 101 Glede dokazne vrednosti, priznane izjavam g. Becherja, mora Sodišče preveriti trditve družbe Sumitomo, da bi Sodišče prve stopnje dokazno vrednost navedenih izjav moralo drugače opredeliti, ker g. Becher ni bil neposredno seznanjen z zatrjevano kršitvijo.
- 102 Sodišče prve stopnje je v točki 297 izpodbijane sodbe razglasilo, da „kadar oseba, kot v tem primeru glede družbe Mannesmann, ni neposredno seznanjena z upoštevničnimi okoliščinami, kot zastopnik družbe poda izjavo, s katero priznava obstoj kršitve, ki jo je storila skupaj z drugimi podjetji, se nujno zanaša na informacije svoje družbe in zlasti njenih uslužbencev, ki so z zadevnimi praksami neposredno seznanjeni [...] izjave, ki nasprotujejo lastnim interesom njenega avtorja, [morajo] načeloma šteti za prepričljive, zato bi bilo treba izjavi g. Becherja v tem primeru priznati precejšnjo težo“.
- 103 Iz te točke izhaja, da je Sodišče prve stopnje pri presoji dokazne vrednosti izjav g. Becherja vsekakor upoštevalo dejstvo, da ni bil neposredno seznanjen z zadevno kršitvijo. Poleg tega pri sklepanju Sodišča prve stopnje v tej točki niso bila kršena pravila o dokaznem bremenu in izvedbi dokazov. Kot je navedel generalni pravobranilec v točki 119 sklepnih predlogov, izjava, ki jo poda predstavnik družbe in z njo prizna obstoj storjene kršitve te družbe, privede do pravnih in gospodarskih tveganj, zaradi česar je izredno malo verjetno, da bo taka izjava podana, ne da bi imel njen izjavitelj informacije, ki mu jih posredujejo zaposleni v tej družbi, ki so bili neposredno seznanjeni z inkriminiranimi dejanji. V teh okoliščinah dejstvo, da predstavnik družbe neposredno ni seznanjen z dejanji, samo po sebi ne vpliva na dokazno vrednost, ki jo Sodišče prve stopnje lahko prizna taki izjavi.
- 104 Glede drugih navedb družbe Sumitomo o napačno uporabljenem pravu pri presoji izjav g. Becherja ter neskladnosti pri uporabi navedenih izjav in izjav g. Verluce, je

treba ugotoviti, da se v bistvu ujemajo z navedbami družbe Nippon Steel, ki so bile zavrnjene kot neutemeljene iz razlogov, navedenih v točkah od 68 do 73, 79 in 80 te sodbe. Iz istih razlogov ni mogoče pritrčiti v bistvenem enakim navedbam družbe Sumitomo.

- 105 Ker družba Sumitomo Sodišču prve stopnje očita, da je prevailo dokazno breme s tem, ko je v točki 336 izpodbijane sodbe odločilo, da „tudi če bi japonske tožeče stranke podvomile glede posebnih proizvodov, ki so zajeti v sporazumu, sankcioniranem v členu 1 izpodbijane odločbe, kar ni bilo dokazano, je treba poudariti, da če bi bilo iz izpodbijane odločbe kot celote razvidno, da se je ugotovljena kršitev nanašala na posebno vrsto proizvodov, in bi bili predloženi dokazi v tem smislu, dejstvo, da v tej odločbi ni natančnega in izčrpnega seznama vseh vrst proizvodov, ki jih pokriva kršitev, samo po sebi ne bi zadostovalo za utemeljitev razglasitve njene ničnosti“, njeni trditvi prav tako ni mogoče pritrčiti.
- 106 Kot je opozoril generalni pravobranilec v točkah od 130 do 132 sklepnih predlogov jasno izhaja iz začetka točke 336 izpodbijane sodbe, ki se glasi: „[...] tudi če bi [...], kar ni bilo dokazano, [...]“, da gre za odvečen razlog navedene sodbe, ki je samostojen v primerjavi s sklepi, ki jih Sodišče prve stopnje izvedlo v točkah od 332 do 335, navedenih v točki 72 te sodbe. V skladu z ustaljeno sodno prakso je Sodišče najprej ovrglo očitke zoper odvečne razloge sodbe Sodišča prve stopnje, ker ti ne morejo privedi do njene razveljavitve (sklep z dne 25. marca 1996 v zadevi SPO in drugi proti Komisiji, C-137/95 P, Recueil, str. I-1611, točka 47; sodba z dne 16. septembra 1997 v zadevi Blackspur in drugi proti Svetu in Komisiji, C-362/95 P, Recueil, str. I-4775, točka 23).
- 107 Dalje, glede dokazne vrednosti izjav g. Verluca zadošča opozorilo, kot je že bilo ugotovljeno pri obravnavi tretjega dela pritožbenega razloga družbe Nippon Steel, da sklepanje Sodišča prve stopnje v točkah 219 in 220 izpodbijane sodbe, ki ga izpodbija družba Sumitomo, ne vsebuje pravne napake. V vsakem primeru, kot je opozoril

generalni pravobranilec v točki 104 sklepnih predlogov, je Sodišče prve stopnje po opredelitvi izjav g. Verluce za zanesljive smelo tudi šteti, da te izjave zadoščajo za dokaz o kršitvi, ker so jih potrjevali drugi dokazi in ker so te izjave v tem primeru zadoščale, da je bilo na podlagi njih mogoče sklepati o obstoju kršitve glede na določen proizvod iz zadevne skupine proizvodov.

- 108 Končno, dejstvo, da je Sodišče prve stopnje v točki 349 izpodbijane sodbe ugotovilo, da izjave g. Verluce niso dovolj natančne glede datuma prenehanja kršitve, v ničemer ne vpliva na zanesljivost teh izjav glede njihove vsebine, saj je bila njihova zanesljivost ugotovljena v izpodbijani sodbi z drugimi dokazi.
- 109 Ker nobenemu uveljavljanemu očitku družbe Sumitomo ni mogoče pritrditi, je prvi pritožbeni razlog treba zavriniti.

C – Drugi pritožbeni razlog družbe Sumitomo: predolgo trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje

1. Trditve strank

- 110 Družba Sumitomo graja trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje, ki je znašalo štiri leta in tri mesece. Opozarja, da sta od konca pisnega postopka do sklepa, da se začne ustni postopek, minili dve leti in skoraj šest mesecev od konca ustnega postopka do razglasitve sodbe. Dalje naj bi pretekli dve leti med predlogom Komisiji za odredbo ukrepov procesnega vodstva in predlogom Sodišča prve stopnje, naslovljenim na Komisijo, naj predloži konsolidiran spis.

- 111 V teh okoliščinah naj bi bilo trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje nezdržljivo s členom 6(1) EKČP.
- 112 Trajanje obravnave tožbe s strani Sodišča prve stopnje naj bi bilo med drugim dejansko daljše od tistega, ki ga je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji označilo za predolgo. Poleg tega naj bi bila obravnava te zadeve v primerjavi s povprečnim trajanjem postopkov pred Sodiščem prve stopnje v podobnih skupinah zadev nesorazmerno dolga.
- 113 Družba Sumitomo zatrjuje, da je zaradi trajanja postopka utrpela finančno škodo. Ocenjuje, da primerna odškodnina znaša vsaj 1.012.332 EUR.
- 114 Komisija meni, da ob upoštevanju okoliščin primera postopek pred Sodiščem prve stopnje ni predolgo trajal.

2. Presoja Sodišča

- 115 Opozoriti je treba, da splošno načelo prava Skupnosti, da ima vsakdo pravico do poštenega sojenja, ki je določena v členu 6(1) EKČP, in predvsem pravico do sojenja v razumnem roku, velja tudi v okviru pravnega sredstva zoper odločbo Komisije, s katero se podjetju naložijo globe zaradi kršitve konkurenčnega prava (zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji, točki 20 in 21, in Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 179, ter sodba z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji, C-194/99 P, Recueil, str. I-10821, točka 154).

- 116 Razumnost roka se presoja glede na posebne okoliščine vsakega primera in zlasti glede na interese oseb v sporu, zapletenost zadeve ter ravnanje tožeče stranke in pristojnih organov (zgoraj navedeni sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji, točka 29, in Thyssen Stahl proti Komisiji, točka 155).
- 117 Sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da seznam meril ni izčrpen in da presoja razumnosti roka ne terja sistematične preučitve zadevnih okoliščin glede na vsako merilo, kadar se trajanje postopka zdi upravičeno glede na eno izmed njih. Tako lahko zapletenost zadeve na prvi pogled upraviči predolgo trajanje (zgoraj navedeni sodbi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 188, in Thyssen Stahl proti Komisiji, točka 156).
- 118 V obravnavanem primeru se je postopek pred Sodiščem prve stopnje začel 1. aprila 2000 z vložitvijo tožbe družbe Sumitomo za razglasitev ničnosti sporne odločbe in se je končal 8. julija 2004 z razglasitvijo izpodbijane sodbe. Tako je postopek trajal približno štiri leta in tri mesece.
- 119 Tako trajanje se na prvi pogled zdi dolgo. Vendar kot je opozoril generalni pravobranilec v točkah 151 in 159 sklepnih predlogov, so se skoraj vsa dejstva, na katerih je temeljila sporna odločba, izpodbijala v postopku na prvi stopnji in jih je zato bilo treba preveriti. Oceniti je bilo treba dokazno vrednost razpoložljivih izjav in dokumentov. Poleg tega različni ukrepi procesnega vodstva, ki jih je Sodišče prve stopnje sprejela od junija 2002, predpostavljajo predhodno analizo spisov ali vsaj nekaterih njihovih delov.
- 120 Prav tako je treba opozoriti, da je sedem družb vložilo ničnostno tožbo proti isti odločbi v treh jezikih postopka. Izpodbijana sodba je bila izdana istega dne kot tri druge sodbe o tožbah proti sporni odločbi.

- 121 Iz navedenih ugotovitev izhaja, da trajanje postopka, ki je privedlo do izpodbijane sodbe, pojasnjuje zlasti število družb, ki so sodelovale pri očitnem omejevalnem sporazumu in ki so vložile tožbo zoper sporno odločbo, kar je terjalo vzporedno obravnavo vseh teh tožb s poglobljeno preučitvijo spisa s strani Sodišča prve stopnje in z jezikovnimi zahtevami, ki jih določa njegov poslovnik.
- 122 Iz tega sledi, da je trajanje postopka pred Sodiščem prve stopnje upravičeno ob upoštevanju posebne zapletenosti zadeve.
- 123 Drugi pritožbeni razlog, ki ga je uveljavljala družba Sumitomo, zato ni utemeljen.
- 124 Ker nobenemu pritožbenemu razlogu, ki ju je uveljavljala družba Sumitomo, ni bilo mogoče pritrčiti, je treba njeno pritožbo zavriniti.
- 125 Iz vseh navedenih preudarkov izhaja, da se pritožbi zavrneta.

V – Stroški

- 126 V skladu s členom 122, prvi odstavek, Poslovnika Sodišče odloči tudi o stroških, če pritožba ni utemeljena. V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki se v pritožbenem

postopku uporablja na podlagi člena 118 tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se družbama Sumitomo in Nippon Steel naloži plačilo stroškov, in ker ti s pritožbenimi razlogi nista uspeli, se družbi Sumitomo naloži plačilo stroškov v zadevi C-403/04 P, družbi Nippon Steel pa plačilo stroškov v zadevi C-405/04 P.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Pritožbi se zavrmeta.

2. Sumitomo Metal Industries Ltd se naloži plačilo stroškov v zadevi C-403/04 P, Nippon Steel Corp. pa plačilo stroškov v zadevi C-405/04 P.

Podpisi